

Tarangire

Zomer 2009

We wachten in de open lounge van het Impalahotel in Arusha, weggedoken in brede, diepe fauteuils. Op het afgesproken tijdstip verschijnt een jongedame, met de autosleutels nog in de hand. Dat moet Mary zijn. Een oudere Indiër komt er wat achteraan. Dat is Clarence Fatorda, van de safari's, we herkennen elkaar meteen. Hij is donkerder dan in mijn herinnering, en natuurlijk ouder, getekend en breekbaar door zijn gezondheidsproblemen. We begeven ons naar het Indiase restaurant van het hotel. Clarence haalt smakelijk de toevallige ontmoeting aan in het centrum van Arusha, met Gé en Hielke, anderhalve week eerder.

'Ik herkende je meteen, vanaf een afstand nog. Twintig jaar? Vijfentwintig al!'

Hij vervolgt: 'Ik zei tegen mijn metgezel, stop, kijk daar, Gé, de Bukumbidokter. Wat een toeval!'

Mary lacht: 'Bukumbi, daar ben ik vroeger vaak geweest.'

'Ja, als baby kwam je met je moeder mee, dat kan ik me nog goed herinneren,' zegt Gé.

Als we zitten komt de in kaki gestoken ober meteen aangelopen met papadum en drie sausjes. Hielke en Martijn, en wijzelf ook trouwens, zijn gek op de Indiase keuken. Helemaal mooi om met een echte Indiër, oorspronkelijk uit Goa, aan de dis te zitten. We halen herinneringen op. Clarence woont nu al vele jaren in Arusha, en niet meer in Mwanza. Toch is er daar nog steeds een vestiging van zijn safaribedrijf, gerund door zijn broer. De dagelijkse leiding in Arusha is echter in handen van dochter Mary, die in Nederland heeft gestudeerd. We hebben het over hoe Tanzania zich heeft ontwikkeld. En hoe de financiële crisis ook hier heeft toegeslagen. Als we afscheid nemen herinner ik Clarence eraan welke enorme steunpilaar hij en zijn broers indertijd voor Gé zijn geweest. Hij zegt bescheiden

dat dat andersom ook zo was.

De volgende dag heeft Gé een cursusdag. Tezamen met enkele andere Nederlandse artsen, die inmiddels in het hotel zijn neergestreken, luistert ze naar colleges over tropische kinderziekten en groeistoornissen. De jongens gaan hun eigen gang, voetballen later op de dag met Tanzaniaanse leeftijdgenoten op een veld vlak naast het hotel. Ikzelf zwerf wat door de stad, koop een voorraad Tanzaniaanse koffie om mee naar Nederland te nemen en snuffel in winkeltjes. In een boekhandel neem ik de titels door van de boeken die over een paar kasten verdeeld zijn. Mijn oog valt op een boekje dat hoog achter de kassa prominent op een plank staat, met de omslag naar voren. Het is getiteld *How Europe underdeveloped Africa*. Ik herinner mij dat ik datzelfde boekje lang geleden in Dar es Salaam eens in handen heb gehad. Ik vraag aan de mevrouw achter de kassa of ik het in mag kijken. En inderdaad, de eerste druk was in 1972, er was een gereviseerde editie in 1982 en dan zijn er weer enkele drukken in het afgelopen decennium geweest waarvan de laatste in 2009. Voor 29.000 shilling mag ik het werkje mee naar het hotel nemen, waar ik erdoorheen blader en er hier en daar wat in lees tot Gé terug is van haar cursus. Het lijkt alle ellende in Afrika te willen verklaren uit het historisch materialisme. Westerse investeringen, zowel in de koloniale tijd als nu, vormen de oorzaak van de onderontwikkeling. Gezien de vele drukken geniet het blijkbaar nog steeds aftrek bij de Tanzaniaanse intelligentsia en studenten.

Op zondag maken we met het groepje artsen en aanhang een ruime wandeling door het uitgestorven Arusha en bezoeken onder meer de gebouwen van het Rwanda Tribunaal, al is daar op deze rustdag geen activiteit. We kijken rond in de gangen van de instelling en lezen de opgeprikte huiveringwekkende verhalen over enkele aangeklaagde individuele daders. Onwillekeurig denken Gé en ik samen terug aan onze reis door Rwanda, bijna aan het eind van de Tanzaniaanse periode. We konden toen niet bevroeden dat er nog geen tien jaar later vreselijke dingen zouden gebeuren in dat alleraardigste land.

Het hele gezelschap van artsen met aanhang verhuist op de maandag naar het Dutch Doctors Camp in Mto Wa Mbu. Dit complex bestaat uit een groot terrein met verspreid staande bomen en twee stenen barakken, haaks op elkaar met in het midden een eetzaaltje en een keuken. In de vleugels zijn logeerkamers gemaakt, grenzend aan een galerij. Voor de eetzaal bevinden zich luie stoelen en

tafeltjes. Onder de bomen staan tenten. Het is de bedoeling dat we hier een kleine week verblijven en dit als basis gebruiken om uitstapjes te maken. Er kan gewandeld worden, en gefietst. Het dorpje heeft aardige kraampjes met schilderijtjes, houtsnijwerk, kleurige doeken en andere snuisterijen. Elke avond is er kampvuur. We zitten er met zijn allen omheen. Iemand speelt gitaar. Hey Jude. Allemaal nummers uit de jaren zeventig. De aanwezige jeugd antwoordt baldadig met een lied van Guus Meeuwis.

Als de anderen naar de Ngorongorokrater gaan maken wij ons op om een bezoekje te brengen aan het Tarangirepark. Hier zijn we nog nooit geweest, ook 25 jaar geleden niet. Het is niet eens zo ver rijden vanaf Mto wa Mbu, misschien een tachtig kilometer over een goede asfaltweg naar het zuiden, alleen het laatste stuk bestaat uit een zandweg. Niet al te laat in de ochtend komen we al aan bij de ingang en beginnen aan een rondrit door een deel van het park. Het is er magnifiek! De savanne is droog en daardoor geelkleurig, in het glooiende landschap staan vele bomen. Vooral de baobabs zijn indrukwekkend, met hun wild uitwaaiende, kale takkenstelsel boven de brede stam. Het lijkt of de bomen op hun kop staan en dat de wortels de hemel in reiken. Er zijn wel tsetseevliegen, maar we gaan liever de confrontatie aan met deze vervelende steekbeestjes dan dat we het open dak en de ramen van de landrover sluiten. We rijden een heuvel op en krijgen een schitterend uitzicht over een vallei met een kronkelende rivier. Hier blijven we een tijd staan. In de omgeving van het water krioelt het van de dieren: zebra's, Thompsoengazelles, Grantgazelles, olifanten, wildebeesten en kudu's. Het is een fascinerend plaatje, iets dat we in de Serengeti zelfs nooit zo gezien hebben, zóveel dieren verzameld rond een drinkplaats. Een zinderend tafereel waarvan je weet dat het zo uit elkaar kan spatten als er een roofdier op het toneel verschijnt. We rijden verder en volgen de rivier, zien nog vele olifanten en later ook leeuwen, meestal lui rustend, maar ook enkele in beweging. Het is na twaalf en de chauffeur oppert dat het tijd wordt om te gaan lunchen. Hij parkeert de auto bij een hiervoor ingerichte locatie voorzien van enkele picknicktafels. Er zijn hier ook andere toeristen. We nemen de doosjes met eten mee naar een van de tafels. De lunchplek wordt belaagd door bavianen die het brutaal en soms succesvol gemunt hebben op de etenswaren, met veel hilariteit tot gevolg. We moeten voortdurend op onze qui vive zijn. We hebben ook hier een prachtig uitzicht op de rivier. Een hele kudde wildebeesten laaft zich aan het water. Op een afstand zien we een leeuwin aankomen. Het wordt spannend. In eerste instantie reageren de wildebeesten nauwelijks en lijken

Tarangire

het drinken rustig te willen afmaken. Op het moment dat de leeuw plots versnelt stuift de kudde uit elkaar, springen de beesten schokkerig heen en weer en rennen, elkaar kruisend, het rivierdal uit. De leeuw draait rondjes, klauwt wat maar slaagt er niet in een prooi te bemachtigen. Mismoedig loopt ze met langzame tred een eindje de rivier af om onder een boom haar kansen verder af te wachten. Ik heb bewondering voor de koelbloedigheid van de wildebeesten, die blijkbaar het laatste moment afwachten voordat ze het op een lopen te zetten zodat ze nog zoveel mogelijk water tot zich kunnen nemen. Als we na deze intrigerende voorstelling verder willen gaan eten gaat het mobieltje van Gé af. Even later voegt ze zich bij ons aan de picknicktafel.

‘Wie was dat? Raar, zo om deze tijd. Iedereen weet dat we op vakantie zijn.’

‘Dat was het NOS-Journaal. Ze wilden commentaar hebben op de situatie rond de Mexicaanse griep. Maar ik heb gezegd dat de laatste ontwikkelingen aan mij voorbij zijn gegaan. Ha, blijkbaar is die heisa nog steeds aan de gang.’